

Inicijativa za REKOM
Initiative for RECOM
Иницијатива за РЕКОМ
Nisma për KOMRA
Pobuda za REKOM

Presidentja e Kosovës, Zonja Atifete Jahjaga
Presidenti i Kroacisë, zoti Ivi Josipović
Presidenti i Serbisë, zoti Boris Tadić
Anëtari i Presidencës BeH, zoti Nebojsa Radmanović
Anëtari i Presidencës BeH, zoti Zhelko Komšić
Anëtari i Presidencës BeH, zoti Bakir Izetbegović
Presidenti i Malit të Zi, zoti Fillip Vujanović
Presidenti i Maqedonisë, zoti Ѓорѓе Иванов
Presidenti i Sllovenisë, zoti Danillo Turk

Lënda: themelimi i KOMRA-s

Prishtinë, Sarajevë, Beograd, Zagreb, Shkup, Podgoricë, Lubjanë
Tetor, 2011.

E nderuara Kryetare e Kosovës,

Ju drejtohem sepse konsiderojmë se qytetarët e vendeve të dala në hapësirën e Jugosllavisë së dikurshme kanë nevojë dhe të drejtë të dinë të gjitha faktet lidhur me krimet e luftës dhe shkeljet tjera masive të të drejtave të njeriut të kryera gjatë konflikteve të luftës në vitet '90, por edhe pasojat e mëvonshme të këtyre luftërave.

Shoqëritë post-jugosllave prej më shumë se një dekade, që kur armët kanë heshtur, nuk arrijnë të përballen me trashëgiminë e vështirë të së kaluarës së luftës, një pjesë e madhe sepse shumë fakte për të vrarët, të zhdukurit, të torturuarit, të dëbuarit, për njerëzit që kanë vuajtur në mënyra të ndryshme dhe të tmerrshme, ende nuk dihen. Emrat e një numri të vogël të të vrarëve dihen, kurse familjet e mbi 13.000 të zhdukurve ende kërkojnë më të dashurit, viktimat nuk kanë mundësi sistematik të kërkojnë dhe të marrin dëmshpërblime juridike, kurse mungesa e fakteve besueshëm të vërtetuara për të rënë të shfrytëzohen për manipulime politike, promovime nacionaliste, nxitje të urrejtjes dhe intolerancës.

Nisma për themelimin e Komisionit rajonal për vërtetimin e fakteve për krimet e luftës dhe shkeljet tjera të të drejtave të njeriut në ish-Jugosllavi (KOMRA), është nisur në mënyrë që faktet për të rënë të përfundimisht të vërtetohen dhe të jenë të pranuar nga të gjitha palët, e që shoqëritë tona të ndalojnë

mohimin dhe relativizmin e krimeve të kryera në emër të tyre. Kjo është nxitje që opinioni dhe shtet të pranojnë padrejtësinë të kryer ndaj viktime dhe përfundimisht të dëgjohet zëri i të mbijetuarve dhe familjeve të të rënëve, por edhe t'u mundësohet të tregojnë publikisht vuajtjet e tyre, t'i dëgjojmë menjëherë dhe në vend të heshtjes dhe përçmimit t'u ofrohet bashkëndjenja dhe solidariteti.

Themelimin e KOMRA-s e kanë mbështetur një numër i madh i organizatave të viktimeve dhe familjeve të tyre, veteranët e luftës dhe robërit nga të gjitha vendet e ish-Jugosllavisë, komunitetet fetare, grupet etnike, aktivistët për të drejtat e njeriut, një numër i madh i individëve, juristë, pedagog dhe historian, e veçanërisht një numër i madh i të rinjve.

Me këtë letër duam t'i japin një mbështetje të fuqishme dhe të zëshme për nismën për KOMRA, sepse besojmë që vërtetimi, publikimi dhe pranimi i fakteve në nivel rajonal është i domosdoshëm për të gjithë, në mënyrë që të krijojmë një bazë që viktimeve t'u kthehet dinjiteti, të jetë e kënaqur drejtësia e tyre, të vërtetohet fati i të zhdukurve dhe frika e të kaluarës së afërt të mos na përsëritet më.

Nisma për KOMRA është rasti më i mirë që më në fund të ndalojmë të flasim për të kaluarën dhe të mendojmë sikurse ajo është ende duke ndodhur, që të përballemi me të dhe të fillojmë ta kujtojmë dhe të mësojmë nga ajo, në vend që të vazhdojmë ta jetojmë atë.

Krahas atij shoqërorë, nisma për KOMRA ka potencial të jetë burim i freskët dhe përmbajtjesor i të dhënave për drejtësinë, historinë dhe politikën në rajon, e sidomos atë krijues e moral dhe rishikimin e kontekstit nga i cili vijmë dhe në të cilin jetojmë, kapacitetin kyç për ndikimin në të ardhmen dhe në miratimin e së kaluarës në emër të së ardhmes së re. Nisma për KOMRA mund të bëjë shoqëritë tona më të mira, e para së gjithash edhe vet ne.

Ne, për të cilët lufta në Jugosllavi është mjet i përditshëm i hulumtimit profesional dhe vështrimit artistik, rast për të menduar dhe shqetësim për fatin e kuptimit të së vërtetës, ne emrin tonë dhe etikës së punës me të cilën merremi, kërkojmë që të bëni gjithçka që është në mundësinë tuaj që kjo nismë të merr jetë dhe që KOMRA të filloj punën në bazë të Statutit që pas shumë vitesh konsultime me qytetarët e tërë rajonit është miratuar nga Kuvendi i Koalicionit për KOMRA.

Me respekt,

Azem Vllasi, avokat, Kosovë
Bekim Lumi, regjisor, Kosovë
Doruntina Basha, dramaturge, Kosovë
Eliza Hoxha, këngëtare, Kosovë
Engjëllushe Morina, Iniciativa Kosovare për Stabilitet, Kosovë
Enver Petrovci, aktor dhe regjisor, Kosovë
Jeton Neziraj, regjisor, Kosovë
Kushtrim Hoxha, aktor, Kosovë
Kushtrim Koliqi, regjisor, Kosovë
Veton Nurkollari, regjisore, Kosovë
Zana Hoxha Krasniqi, regjisore, Kosovë
Андрјјана Јаневска, artiste muzikore, Maqedoni
Bajrush Mjaku, aktor, Maqedoni

Богдан Богданов, kimist, profesor, Maqedoni
Daut Dauti, gazetar dhe publicist, Maqedoni
Iso Rusi, gazetar, Maqedoni
Билјана Ванковска, profesoreshë, Fakulteti Filozofik, Maqedoni
Билјана Тануровска-Ќулавковска, Lokomotiva, Nismat e reja në art dhe kulturë, Maqedoni
Венко Андоновски, shkrimtar dhe profesor, Fakulteti Filologjik, Maqedoni
Visar Vishka, aktor dhe producent, Maqedoni
Владимир Петрушовски, profesor, Fakulteti I shkencave natyrore dhe matematikore, Maqedoni
Гордана Силјановска-Давкова, profesoreshë, Fakulteti Juridik, Maqedoni
Димитар Мирчев, politikolog, profesor, Maqedoni
Драгана Заревска, artiste, Maqedoni
Елизабета Шелева, shkrimtare dhe profesoreshë, Fakulteti Filologjik, Maqedoni
Зоран Арсовски, piktor, Maqedoni
Ирена Стефоска, historian, Instituti kombëtar i historisë, Maqedoni
Јасна Котеска, shkrimtare, profesoreshë, Fakulteti Filologjik, Maqedoni
Јован Донеv, profesor, Evrobalkan Institut, Maqedoni
Катерина Колозова, profesoreshë e filozofisë dhe studimeve gjinore, Maqedoni
Константин Тесторидес, gazetar, Maqedoni
Лилјана Дирјан, shkrimtare, Maqedoni
Љубомир Цуцуловски, filozof, profesor, Fakulteti Filozofik, Maqedoni
Маја Бојациевска, profesor, Fakulteti Filologjik, Maqedoni
Ристо Лазаров, shkrimtar, Maqedoni
Роберт Алаѓозовски, shkrimtar, Maqedoni
Светлана Антиќ-Јовчевска, gazetar, Maqedoni
Синиша Станковиќ, shkrimtar dhe gazetar, Maqedoni
Славица Инџевска, zëvendës drejtor, Instituti për shoqëri të hapur, Maqedoni
Слаѓана Димишковска, gazetar, Maqedoni
Стојанка Мирчева, profesor, Maqedoni
Тодор Чепреганов, historian, drejtor i Institutit Kombëtar të Historisë, Maqedoni
Ferid Muhić, shkrimtar dhe profesor në pension, Maqedoni
Halil Zendeli, shkrimtar dhe botues, Maqedoni
Шенка Колозова, aktore, Maqedoni
Andrej Nikolaidis, publicist, Mal i Zi
Vožena Jelušić, publicist, Mal i Zi
Branko Baletić, regjisor, Mal i Zi
Duško Vuković, gazetar, Mal i Zi
Janko Ljumović, drejtor i Teatrit Kombëtar të Malit të Zi, Mali i Zi
Leo Djokaj, shkrimtar dhe kompozitor, Mal i Zi
Marija Perović, regjisore, Mal i Zi
Slobodan Marunović, aktor, Mal i Zi
Varja Đukić, aktore, Mal i Zi
Žaklina Oštir, aktore, Mal i Zi
Alma Prica, aktore - dramska prvakinja, Kroaci
Borut Šeparović, regjisor, Kroaci
Drago Pilsel, gazetar, Kroaci
Heni Erceg, gazetare, Kroaci
Igor Štik, shkrimtar, Kroaci
Ivica Đikić, gazetar dhe shkrimtar, Kroaci

Jurica Pavičić, gazetar, shkrimtar dhe kritik i filmit, Kroaci
Lenka udovički, regjisor, Kroaci
Mate Matišić, dramaturg, skenarist, kompozitor dhe këngëtar, Kroaci
Miljenko Jergović, gazetar dhe shkrimtar, Kroaci
Nadežda Čačinović, filozofe, kryetarja e P.E.N. Kroaci
Nenad Puhovski, regjisor, Kroaci
Oliver Frlić, regjisor, Kroaci
Predrag Lucić, gazetar, shkrimtar dhe regjisor, Kroaci
Predrag Matvejević, shkrimtar dhe publicist, Kroaci
Rade Šerbedžia, aktor, Kroaci
Sibila Petlevski, shkrimtare, Kroaci
Slavenka Drakulić, shkrimtare dhe gazetare, Kroaci
Slavko Goldstein, gazetar, shkrimtar dhe publicist, Kroaci
Slobodan Šnajder, shkrimtar dhe publicist, Kroaci
Urša Raukar, aktore, Kroaci
Viktor Ivančić, gazetar dhe shkrimtar, Kroaci
Vilim Matula, shkrimtar, Kroaci
Vinko Brešan, regjisor, Kroaci
Žarko Puhovski, profesor i filozofisë politike Zagreb, Kroaci
Zdravko Žima, eseist, kolumnist dhe kritik letrar, Kroaci
Ališer Sijarić, kompozitor, BeH
Amir Imširević, shkrimtar, BeH
Braco Dimitrijević, artist konceptual, BeH
Damir Uzunović, shkrimtar, BeH
Danis Tanović, regjisor, BeH
Dejan Zorić, aktor, BeH
Dino Merlin, këngëtar, BeH
Dino Mustafić, regjisor, BeH
Dragan Jovičić, glumac, BeH
Ermin Bravo, aktor, BeH
Goran Samardžić, shkrimtar, BeH
Haris Pašović, regjisor, BeH
Jasmila Žbanić, regjisore, BeH
Jusuf Hadžifejzović, artist konceptual, BeH
Nenad Veličković, shkrimtar, BeH
Safet Zec, piktor, BeH
Selma Spahić, regjisore, BeH
Zlatko Topčić, dramaturg, BeH
Aleksandra Jovičević, teatrologe, Serbi
Biljana Sribljanović, dramaturge, Serbi
Božo Koprivica, shkrimtar, Serbi
Branka Petrić, aktore, Serbi
Branko Cvejić, aktor, Serbi
Dejan Mijač, regjisor, Serbi
Dragan Velikić, shkrimtar, Serbi
Dušan Jovanović, redaktor, Slloveni
Egon Savin, regjisor, Serbi
Filip David, shkrimtar, Serbi

Gorčin Stojanović, regjisor, Serbi
Iva Milošević, regjisore, Serbi
Ivan Čolović, shkrimtar, Serbi
Kokan Mladenović, regjisor, Serbi
Lazar Stojanović, regjisor, Serbi
Milena Dragičević – Šešić, profesoreshë e Fakultetit të Arteve Dramaturgjike, Serbi
Mirjana Karanović, aktore, Serbi
Nikola Đuričko, aktor, Serbi
Nikola Samardžić, historian, Serbi
Radmila Lazić, poete, Serbi
Slobodan Šijan, regjisor, Serbi
Stevan Filipović, regjisor, Serbi
Svetislav Basara, shkrimtar, Serbi
Teofil Pančić, gazetar dhe shkrimtar, Serbi
Vladimir Arsenijević, shkrimtar, Serbi
Aleš Debeljak, shkrimtar, profesor, Fakulteti i shkencave shoqërore, Lubjanë, Slloveni
Andrej Rozman Roza, aktor, Slloveni
Boris Vežjak, filozof, Fakulteti Pedagogjik, Maribor, Slloveni
Boris A. Novak, shkrimtar, Slloveni
Božidar Slapšak, profesor, Fakulteti Filozofik, Lubjanë, Slloveni
Božo Repe, historičar, publicist, profesor, Fakulteti Filozofik, Lubjanë, Slloveni
David Tasić, publicist, Slloveni
Dušan Nećak, historian, profesor, Fakulteti Filozofik, Lubjanë, Slloveni
Goran Vojnović, shkrimtar, Slloveni
Igor Mekina, gazetar, Slloveni
Janez Janša, aktor, Slloveni
Josip Osti, poet, Slloveni
Marjan Strojan, poet, Slloveni
Matevž Krivic, jurist dhe publicist, Slloveni
Metka Mencin Čeplak, sociologe, Fakulteti i Shkencave Shoqërore, Lubjanë, Slloveni
Milena Zupančič, aktore, Slloveni
Miroslav Slana - Miro, poet, shkrimtar dhe dramaturg, Slloveni
Mitja Čander, shkrimtar, Slloveni
Mladen Dolar, profesor, Fakulteti Filozofik, Lubjanë, Slloveni
Neža Kogovšek Šalomon, hulumtues, Mirovni institut, Lubjanë, Slloveni
Oto Luthar, historičar, Instituti hulumtues i Akademisë Sllovene të Shkencës dhe Arteve, Slloveni
Radko Polič, aktor, Slloveni
Sergej Flere, publicist, Fakulteti Filozofik, Maribor, Slloveni
Spomenka Hribar, shkrimtare, Slloveni
Svetlana Slapšak, dekane ISH (Institutum Studiorum Humanitatis), Slloveni
Tone Peršak, regjisor dhe shkrimtar, Slloveni
Uršula Lipovec Čebren, antropologe, Fakulteti Filozofik, Lubjanë, Slloveni
Veno Taufer, poet, Slloveni
Vera Kržišnik Bukič, sociologe dhe publiciste, Instituti për Studime Kombëtare, Slloveni
Vinko Moderndorfer, dramaturg, shkrimtar dhe regjisor, Slloveni
Vlado Miheljak, sociolog, Fakulteti i shkencave shoqërore, Lubjanë, Slloveni